



# PREZES

REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ  
W KATOWICACH

Katowice, 6 grudnia 2016 r.

Znak: WK-610/30/4/16

**Pan**  
**Ginter Skowronek**  
**Wójt Gminy**  
**Wielowieś**

## Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 12 września do 13 października 2016 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej Gminy Wielowieś za okres od 1 stycznia 2012 r. do 13 października 2016 r.

Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 24 października 2016 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 561).

### **W zakresie księgowości i sprawozdawczości:**

- *W latach 2012 - 2013 nieprawidłowo ujęto w księgach rachunkowych jednostki na koncie 011 „Środki trwałe” operacje zbycia i nabycia działek w drodze zamiany, co polegało na:*
  - *zaniechaniu ujęcia operacji związanej z zamianą działki gminnej nr 583/117 na działkę nr 610/112 na podstawie aktu notarialnego Repertorium A nr 8413/2013 z dnia 24 października 2013 r. w księgach rachunkowych Urzędu (syntetyce) na koncie 011. W ewidencji pomocniczej do ww. konta prowadzonej w programie Excel, operacje związane z ww. zamianą ujęto poprzez zdjęcie z ewidencji gminnej działki nr 583/117 o wartości 2.320,00 zł i wprowadzenie nabytej działki nr 610/112 o wartości 2.320,00 zł, w innej wartości niż wynikało to z zawartej umowy zamiany. Z ww. ewidencji nie wynikało jaka była wartość początkowa ww. działki gminnej i jaka powinna zostać zdjęta z ewidencji w momencie jej zamiany na działkę 610/112.*

*Podstawą zamiany ww. nieruchomości był protokół uzgodnień z dnia 7 października 2013 r., w którym ustalono, że zamiana nieruchomości dokonana zostanie bez dopłat. Wartość działek ustalona została na podstawie operatów szacunkowych z dnia 27 września 2013 r. w następujących wysokościach: działka 583/117 – wartość 1.692,00 zł netto, działka 610/112 – wartość 1.886,00 zł netto.*
  - *błędny ujęciu operacji zamiany działek w księgach rachunkowych na koncie 011. Na podstawie aktu notarialnego Repertorium A nr 4182/2012 z dnia 13 czerwca 2012 r.*

dokonano zamiany działki gminnej nr 86/2 na działkę nr 107/36. Zgodnie z protokołem uzgodnień z dnia 5 czerwca 2012 r., zamiana nieruchomości dokonana została z dopłatą na rzecz Gminy Wielowieś w wysokości 15.953,00 zł. Wartość działek ustalona została na podstawie operatów szacunkowych z dnia 21 maja 2012 r. w następujących wysokościach: działka 86/2 – wartość 16.570,00 zł netto, działka 107/36 – wartość 3.600,00 zł netto.

W księgach rachunkowych ujęto operacje gospodarcze związane z zamianą działek na podstawie dowodu księgowego PK 0000001805 z dnia 20 czerwca 2012 r. poprzez zdjęcie z ewidencji działki 86/2 w kwocie 12.969,92 zł (skompensowano wartość zamienianych działek w kwotach netto) i wprowadzenie działki nr 107/36 w kwocie 12.969,92 zł, a nie według faktycznej wartości z umowy zamiany.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r., Nr 152, poz. 1223 z późn. zm., Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. W myśl art. 4 ust. 2 ww. ustawy, zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną. W myśl natomiast art. 16 ust. 1 ww. ustawy, konta ksiąg pomocniczych zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Prowadzi się je w ujęciu systematycznym jako wyodrębniony system ksiąg, kartotek (zbiorów kont), komputerowych zbiorów danych, uzgodniony z saldami i zapisami na kontach księgi głównej.

Zgodnie z art. 7 ust. 3 ww. ustawy, wartość poszczególnych składników aktywów i pasywów, przychodów i związanych z nimi kosztów, jak też zysków i strat nadzwyczajnych ustala się oddzielnie. Nie można kompensować ze sobą wartości różnych co do rodzaju aktywów i pasywów, przychodów i kosztów związanych z nimi oraz zysków i strat nadzwyczajnych.

Operacje zamiany nieruchomości polegały w rzeczywistym swoim przebiegu na przeprowadzeniu dwóch operacji gospodarczych – operacji zbycia i nabycia nieruchomości, zgodnie z treścią uzgodnień i zawartych umów w formie aktów notarialnych. Obie te operacje powinny zostać ujęte w księgach rachunkowych w całkowitej wartości zarówno dochodów (przychodów), jak i wydatków (kosztów) z nimi związanych.

Stosownie do zasad prowadzenia ewidencji szczegółowej do konta 011 określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289 z późn. zm.) oraz w zakładowym planie kont dla Urzędu, przyjętym zarządzeniem Wójta Gminy Wielowieś Nr 57/2010 z dnia 31 grudnia 2010 r. z późn. zm., konto 011 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń wartości początkowej środków trwałych związanych z wykonywaną działalnością jednostki. Na stronie Wn konta 011 ujmuje się zwiększenia, a na stronie Ma zmniejszenia stanu i wartości początkowej środków trwałych. Na stronie Wn konta 011 ujmuje się m.in. przychody nowych lub używanych środków trwałych pochodzących z zakupu gotowych środków trwałych lub inwestycji oraz wartość ulepszeń zwiększających wartość początkową środków trwałych, przychody środków trwałych nowo ujawnionych, nieodpłatne przyjęcie środków trwałych, zwiększenia

wartości początkowej środków trwałych dokonywane na skutek aktualizacji ich wyceny. Na stronie Ma konta 011 ujmuje się w m.in.: wycofanie środków trwałych z używania na skutek ich likwidacji, z powodu zniszczenia, zużycia, sprzedaży oraz nieodpłatnego przekazania. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 011 powinna umożliwić ustalenie wartości początkowej poszczególnych obiektów środków trwałych, ustalenie osób lub komórek organizacyjnych, którym powierzono środki trwałe, należyte obliczenie umorzenia i amortyzacji. Konto 011 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków trwałych w wartości początkowej.

Ponadto, ewidencja szczegółowa do konta 011 „Środki trwałe” prowadzona w latach 2012 - 2014 przy użyciu arkusza kalkulacyjnego (Microsoft Excel), nie spełniała wymogów ewidencji księgowej określonej w art. 13 ust. 4 oraz w art. 23 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r., Nr 152, poz. 1223 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.). Zgodnie z art. 13 ust. 4 ww. ustawy, księgi rachunkowe, z uwzględnieniem techniki ich prowadzenia, powinny być trwale oznaczone nazwą (pełną lub skróconą) jednostki, której dotyczą (każda księga wiązana, każda luźna karta kontowa, także jeżeli mają one postać wydruku komputerowego lub zestawienia wyświetlanego na ekranie monitora komputera), nazwą danego rodzaju księgi rachunkowej oraz nazwą programu przetwarzania; wyraźnie oznaczone co do roku obrotowego, okresu sprawozdawczego i daty sporządzenia. W myśl natomiast art. 23 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy, zapisów w księgach rachunkowych dokonuje się w sposób trwały, bez pozostawiania miejsc pozwalających na późniejsze dopiski lub zmiany. Zapis księgowy powinien zawierać co najmniej: datę dokonania operacji gospodarczej, określenie rodzaju i numer identyfikacyjny dowodu księgowego stanowiącego podstawę zapisu oraz jego datę, jeżeli różni się ona od daty dokonania operacji, zrozumiały tekst, skrót lub kod opisu operacji z tym, że należy posiadać pisemne objaśnienia treści skrótów lub kodów, kwotę i datę zapisu, oznaczenie kont, których dotyczy.

Ewidencja środków trwałych była prowadzona do dnia 20 marca 2016 r. przez p. Marię Domagałę – byłego Skarbnika Gminy Wielowieś.

#### **Wniosek nr 1**

Ujmować w księgach rachunkowych Urzędu Gminy Wielowieś operacje nabycia, zbycia nieruchomości, stosownie do art. 4 ust. 2, art. 7 ust. 3, art. 16 ust. 1 oraz art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047), zasad funkcjonowania konta 011 określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289 z późn. zm.), w zakładowym planie kont dla Urzędu, mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870).

- W latach 2012 - 2016 zaniechano ujmowania w księgach rachunkowych Urzędu Gminy Wielowieś na koncie 240 „Pozostałe rozrachunki” operacji dotyczących naliczenia rocznego odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych. Naruszono tym zasady

funkcjonowania konta 240 określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 289 z późn. zm.) oraz w załączniku nr 6 do zarządzenia Wójta Gminy Wielowieś Nr 57/2010 z dnia 31 grudnia 2010 r. w sprawie ustalenia dokumentacji opisującej przyjęte zasady (polityki) rachunkowości dla Urzędu Gminy Wielowieś, z późn. zm. Zgodnie z przytoczonymi przepisami, konto 240 służy do ewidencji krajowych należności i roszczeń oraz zobowiązań nie objętych ewidencją na kontach 201-234. W myśl natomiast art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm. a następnie Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), plany kont dla jednostek budżetowych powinny uwzględniać wszystkie etapy rozliczeń poprzedzające płatność dochodów i wydatków, a w zakresie wydatków i kosztów - także zaangażowanie środków.

Powyższe dotyczyło naliczonych odpisów na ZFŚS: za 2012 r. w kwocie 26.147,91 zł, za 2013 r. w kwocie 27.211,45 zł, za 2014 r. w kwocie 29.000,00 zł, za 2015 r. w kwocie 29.148,61 zł, za 2016 r. w kwocie 30.221,57 zł.

W powyższym okresie w księgach rachunkowych operacje z tytułu odpisu na ZFŚS ujmowano w momencie przelewu środków na wyodrębniony rachunek ZFŚS na koncie Ma/130 „Rachunek bieżący jednostki” w korespondencji z kontem Wn/405 „Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia” oraz na pozabilansowym koncie 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego”.

Osobą odpowiedzialną za naliczanie odpisów na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych była p. Maria Domagała – były Skarbnik Gminy Wielowieś.

## **Wniosek nr 2**

Ujmować na koncie 240 operacje dotyczące naliczenia rocznego odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, stosownie do opisu funkcjonowania ww. konta określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289 z późn. zm.), mając na uwadze art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870).

- W latach 2012 - 2016 (do dnia zakończenia kontroli) operacje gospodarcze dotyczące środków z Funduszu Pracy na dofinansowanie kształcenia pracowników młodocianych nie były ewidencjonowane w księgach rachunkowych Urzędu Gminy Wielowieś. Operacje gospodarcze w tym zakresie ujmowano w odrębnym rejestrze, niestanowiącym części ewidencji księgowej Urzędu Gminy Wielowieś, na koncie 139 „Inne rachunki bankowe” w korespondencji z w korespondencji z kontami: 400 – „Amortyzacja” i 800 – „Fundusz jednostki”.

Ponadto, w zakładowym planie kont dla Urzędu Gminy Wielowieś jako jednostki budżetowej nie określono sposobu ewidencji operacji gospodarczych z udziałem

powyższych środków.

Powyższe było niezgodne z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm., Dz. U. z 2016 r. poz. 1047). Zgodnie z ww. przepisem, jednostka powinna posiadać dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości, a w szczególności: dotyczące sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym co najmniej zkładowego planu kont, ustalającego wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej.

Z kolei zgodnie z art. 13 ust. 1 ww. ustawy o rachunkowości, księgi rachunkowe obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald, które tworzą: 1) dziennik, 2) księgę główną, 3) księgi pomocnicze, 4) zestawienia: obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont ksiąg pomocniczych.

Następnie, stosownie do opisu konta 139 „Inne rachunki bankowe” zawartego w załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289 z późn. zm.), ww. konto służy do ewidencji operacji dotyczących środków pieniężnych wydzielonych na innych rachunkach bankowych niż rachunki bieżące, w tym na rachunkach pomocniczych i rachunkach specjalnego przeznaczenia.

W latach 2012 - 2015 wpłynęły na wyodrębniony rachunek bankowy Gminy Wielowieś środki finansowe w łącznej kwocie 347.412,09 zł, z przeznaczeniem na dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników.

Dofinansowanie kosztów szkolenia młodocianych pracowników odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm., Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.). Z art. 70b ww. ustawy wynika, że pracodawcom, którzy zawarli z młodocianymi pracownikami umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego, przysługuje dofinansowanie kosztów kształcenia. Dofinansowanie jest przyznawane na wniosek pracodawcy przez wójta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania młodocianego pracownika, w drodze decyzji, po stwierdzeniu spełnienia określonych warunków. Dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników jest finansowane ze środków Funduszu Pracy. Środki te przekazywane są na wyodrębniony rachunek bankowy urzędu wojewódzkiego. Z kolei Wojewoda otrzymane środki na ten cel przekazuje na wyodrębniony rachunek bankowy gminy. Środki Funduszu Pracy, przekazane przez wojewodę pracodawcy na dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych nie są dochodami gminy.

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej operacji gospodarczych związanych ze środkami na rachunkach depozytowych do dnia 20 marca 2016 r. należały do p. Marii Domagały – byłego Skarbnika Gminy Wielowieś, a od dnia 1 czerwca 2016 r. do p. Martyny Perepetycji – Skarbnika Gminy Wielowieś.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ww. ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, kierownik jednostki ustala w formie pisemnej i aktualizuje dokumentację (politykę) rachunkowości.

### **Wniosek nr 3**

Uzupełnić dokumentację określającą zasady rachunkowości jednostki w zakresie zakładowego planu kont dla Urzędu Gminy Wielowieś jako jednostki budżetowej poprzez wskazanie sposobu ewidencji operacji gospodarczych z udziałem środków z Funduszu Pracy na dofinansowanie kształcenia pracowników młodocianych, stosownie do art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a, art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047) oraz zapewnić ewidencjonowanie operacji gospodarczych związanych ze środkami otrzymanymi z Funduszu Pracy na dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników w księgach rachunkowych Urzędu, stosownie do wymogów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289 z późn. zm.), mając na uwadze art. 13 ust. 1 ww. ustawy o rachunkowości, art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870).

- *W latach 2012 - 2016 (do dnia zakończenia kontroli) prowadzono odrębne księgi rachunkowe do ewidencjonowania następujących grup zdarzeń gospodarczych:*
- *wydatki (księga oznaczona jako oddział 001),*
  - *dochody (księga oznaczona jako oddział 100),*
  - *fundusz socjalny (księga oznaczona jako oddział 101),*
  - *sumy depozytowe (księga oznaczona jako oddział 102),*
  - *dochody „płatności masowe za odbiór odpadów komunalnych” (księga oznaczona jako oddział 002 zaprowadzona w roku 2015).*

*Taki sposób prowadzenia ewidencji księgowej ustalony został zarządzeniem Nr 57/2010 Wójta Gminy Wielowieś z dnia 31 grudnia 2010 r. w sprawie ustalenia dokumentacji opisującej przyjęte zasady (polityki) rachunkowości dla Urzędu Gminy Wielowieś, z późn. zm.*

*Powyższe było niezgodne z art. 13 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.). W myśl powyższych przepisów, księgi rachunkowe jednostki obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald, które tworzą: dziennik (który może mieć formę dzienników częściowych składających się na jeden dziennik) i księgę główną (jedną).*

*Z wyjaśnień udzielonych przez p. Gintera Skowronka – Wójta Gminy Wielowieś oraz p. Martynę Perepetycję – Skarbnika Gminy wynikało, że taki sposób ewidencjonowania operacji gospodarczych został zaproponowany podczas wdrażania systemu księgowego przez autora oprogramowania przy użyciu którego prowadzone są księgi. Taki układ ksiąg wydawał się czytelny i zrozumiały.*

*Zadania w zakresie zorganizowania rachunkowości jednostki należały do p. Marii Domagały – byłego Skarbnika Gminy Wielowieś.*

### **Wniosek nr 4**

Zapewnić prowadzenie ewidencji księgowej Urzędu w ramach jednej księgi głównej dla wszystkich zdarzeń gospodarczych podlegających ujmowaniu

w księgach Urzędu, mając na uwadze art. 13, art. 14 ust. 3, art. 16 i art. 17 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047).

- W latach 2012 - 2015 zaniechano sporządzenia jednego bilansu Urzędu Gminy Wielowieś obejmującego wszystkie aktywa i pasywa jednostki. Sporządzono natomiast dla Urzędu Gminy Wielowieś trzy sprawozdania finansowe: (bilans, rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w funduszu) jako dla jednostki budżetowej oznaczone jako: Bilans „Wydatki”, Bilans „Dochody” oraz Bilans „Sumy depozytowe”.

Powyższe było niezgodne z postanowieniami § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm. i Dz. U. z 2013 r. poz. 289 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonymi przepisami, na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych jednostki, o których mowa w § 1 pkt 3 ww. rozporządzenia sporządzają sprawozdanie finansowe składające się z bilansu, rachunku zysków i strat (wariant porównawczy), zestawienia zmian w funduszu. Stosownie do wymogów § 17 ust. 3 pkt 1 ww. rozporządzenia bilans powinien zawierać informacje w zakresie ustalonym dla: jednostki budżetowej w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

Powyższe było konsekwencją prowadzenia w Urzędzie odrębnych ksiąg rachunkowych: dla wydatków, dla dochodów oraz dla rachunku depozytów.

Sporządzanie projektów sprawozdań finansowych należało do pracowników Referatu Finansów. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Maria Domagała – były Skarbnik Gminy Wielowieś. Powyższe bilanse sporządzone wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. zostały podpisane przez: p. Zygfrieda Stróżyka – Zastępcę Wójta Gminy Wielowieś oraz p. Marię Domagałę – byłego Skarbnika Gminy.

- W bilansie „Dochody” Urzędu sporządzonym wg stanu na 31 grudnia 2015 r. nieprawidłowo wykazano dane wynikające z ewidencji księgowej do konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”. W ww. bilansie wykazano w pozycji B.II.5 – „Rozliczenia z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tytułu dochodów budżetowych” tzw. „persaldo” tego konta o wartości 652.257,65 zł.

Natomiast ww. konto na dzień bilansowy wykazywało dwa salda:

- saldo Wn które wynosiło 668.874,81 zł i powinno zostać wykazane w pozycji B.II.4 – „Pozostałe należności”
- saldo Ma które wynosiło 16.617,16 zł i powinno zostać wykazane w pozycji C.II.5 – „Pozostałe zobowiązania”.

Powyższym naruszono art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.), zgodnie z którym zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

Ponadto, należności wykazane w ww. bilansie nie zostały pomniejszone o wartość odpisów aktualizujących należności wynikających z konta 290 „Odpisy aktualizujące należności” w kwocie 409.323,97 zł, lecz wartość tych odpisów została wykazana w bilansie jako zobowiązania w pozycji C.II.5 – „Pozostałe zobowiązania”. Stosownie do § 17 ust. 3 pkt 1

*ww. rozporządzenia bilans powinien zawierać informacje w zakresie ustalonym dla jednostki budżetowej w załączniku nr 5 do rozporządzenia.*

*Dane w zakresie należności niezbędnych do wykazania w powyższym sprawozdaniu finansowym przygotowali pracownicy Referatu Finansów. Nadzór w tym zakresie należał do p. Marii Domagały – byłego Skarbnika Gminy Wielowieś.*

*Bilans Urzędu „Dochody” sporządzony wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. został podpisany przez: p. Zygryda Stróżyka – Zastępcę Wójta Gminy Wielowieś oraz p. Marię Domagałę – byłego Skarbnika Gminy Wielowieś.*

#### **Wniosek nr 5**

Sporządzać sprawozdanie finansowe Urzędu Gminy Wielowieś, stosownie do postanowień § 17 ust. 1 oraz 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289 z późn. zm.), a ponadto wykazywać w tym sprawozdaniu dane w zakresie należności i zobowiązań zgodnie z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej oraz zgodnie z treścią ekonomiczną operacji gospodarczych, stosownie do art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047).

#### **W zakresie dochodów budżetowych:**

– *Do dnia zakończenia kontroli zaniechano wszczęcia postępowania administracyjnego w celu ustalenia czy zachodzą przesłanki do naliczenia kary pieniężnej wobec wykonawcy świadczącego na terenie gminy Wielowieś usługi w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych na podstawie umów:*

- *Nr 39/UG/2013 z dnia 11 czerwca 2013 r. na realizację zamówienia pn.: „Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych z terenu Gminy Wielowieś” z terminem realizacji od 1 lipca 2013 r. do 30 czerwca 2014 r.*

- *Nr 45/UG/2014 z dnia 5 czerwca 2014 r. na realizację zamówienia pn.: „Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych z terenu Gminy Wielowieś” z terminem realizacji od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2016 r. za pierwszy stwierdzony przypadek przekazania zmieszanych odpadów komunalnych do składowania do innej niż regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych, mając na uwadze art. 9x ust. 1 pkt 3 w związku z art. 9zb ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm. obecnie Dz. U. z 2016 r., poz. 250).*

*Stosownie do ww. przepisów, przedsiębiorca odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, który nie przekazuje, odebranych od właścicieli nieruchomości zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 zł do 2000 zł za pierwszy ujawniony przypadek. Kary pieniężne nakłada, w drodze decyzji, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce wpisania przedsiębiorcy do rejestru działalności regulowanej.*



*Na podstawie analizy sprawozdań podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, o których mowa w art. 9n ww. ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, złożonych przez wykonawcę za III i IV kwartał roku 2013 r. oraz za I – IV kwartał 2014 r. oraz kart przekazywania odpadów w ww. okresie ustalono, że odpady niesegregowane (zmieszane, kod odpadu 20 03 01) zebrane w ww. okresie nie zostały przekazane do właściwej regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. Odpady były przekazywane do sortowni odpadów komunalnych prowadzonej przez tego wykonawcę.*

*Ze sprawozdań za I i II półrocze 2015 r. oraz z kart przekazania odpadów w ww. okresie wynika, że do właściwej regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów przekazano odpady niesegregowane (zmieszane) w ilości 191,1 Mg, natomiast pozostałe zebrane odpady niesegregowane w ilości 1.265,2 Mg zostały przekazane do sortowni odpadów komunalnych prowadzonej przez tego wykonawcę.*

*Zgodnie z uchwałą Nr IV/25/2/2012 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego ze zmianami wprowadzonymi:*

- uchwałą Nr IV/32/9/2013 z dnia 25 marca 2013 r.,*
- uchwałą Nr IV/53/13/2014 z dnia 25 sierpnia 2014 r.*
- uchwałą Nr IV/55/22/2014 z dnia 29 września 2014 r.*

*status regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych dla Regionu II Województwa Śląskiego w skład którego wchodzi Gmina Wielowieś posiadały następujące instalacje:*

- Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Katowice, ul. Okrzei 140, 40-833 Katowice,*
- Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Lecha 10, 41-800 Zabrze,*
- ALBA Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej, ul. Główna 42-530 Dąbrowa Górnicza (od dnia 14 września 2014 r.),*
- Miejski Zakład Składowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Grenadierów, 41-200 Sosnowiec (od dnia 23 października 2014 r.).*

*Mając na uwadze powyższe, wskutek zaniechania naliczenia kary pieniężnej za pierwszy stwierdzony przypadek przekazania zmieszanych odpadów komunalnych, Gmina Wielowieś nie mogła formalnie podjąć działań zmierzających do złożenia wniosku o wykreślenie wykonawcy usługi z rejestru przedsiębiorców, stosownie do art. 9j ust. 2 pkt 4 ww. ustawy. Zgodnie z powyższym przepisem, wykreślenie z rejestru następuje także w przypadku, gdy stwierdzono, że przedsiębiorca po raz drugi przekazuje zmieszane odpady komunalne, odpady zielone lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do instalacji innych niż regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych.*

*W trakcie kontroli, pismem z dnia 3 października 2016 r., Wójt Gminy Wielowieś zwrócił się do wykonawcy o wyjaśnienie i wykazanie odpowiednimi dokumentami wszystkich przypadków braku przekazywania zmieszanych odpadów do właściwej regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych dla Regionu II Województwa Śląskiego. W odpowiedzi udzielonej pismem z dnia 6 października 2016 r. ww. wykonawca wyjaśnił, że wskazane dla II Regionu Województwa Śląskiego regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych nie posiadały odpowiednich mocy przerobowych umożliwiających przyjęcie odpadów. Wykonawca do ww. pisma dołączył oświadczenie*

*Miejskiego Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Katowicach z dnia 22 stycznia 2013 r., w którym wskazano brak możliwości przyjmowania odpadów przez ww. Instalację. Wykonawca nie przedstawił innych dokumentów potwierdzających brak możliwości przekazywania odpadów zmieszanych i odpadów zielonych do pozostałych Instalacji.*

*Zadania w zakresie prowadzenia spraw dotyczących realizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach należały do Inspektora ds. ewidencji należności za gospodarowanie odpadami w Referacie Finansowym.*

*Osobą zobowiązaną do naliczenia kary pieniężnej był p. Ginter Skowronek – Wójt Gminy Wielowieś w myśl art. 9zb ust. 1 ww. ustawy o utrzymaniu czystości i porządku.*

### **Wniosek nr 6**

Rozważyć możliwość wszczęcia postępowania administracyjnego w celu zweryfikowania czy zachodzą przesłanki uzasadniające nałożenie kar pieniężnych na wykonawców zadania w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych z terenu Gminy Wielowieś, świadczących usługi na podstawie umów: Nr 39/UG/2013 z dnia 11 czerwca 2013 r. i Nr 45/UG/2014 z dnia 5 czerwca 2014 r. w związku z przekazaniem zmieszanych odpadów komunalnych do innej, niż regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych, stosownie do art. 9x ust. 1 pkt 3 w związku z art. 9zb ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r., poz. 250), a w uzasadnionym przypadku podjąć działania zmierzające do wykreślenia przedsiębiorcy z rejestru, o którym mowa w art. 9c ust. 1 powyższej ustawy, stosownie do art. 9j ust. 2 pkt 4 tej ustawy, mając na uwadze art. 1 pkt 1, art. 61 § 1 oraz art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 23).

- *W latach 2012 - 2016 (do dnia zakończenia kontroli) na kartach kontowych podatników podatku od osób fizycznych dokonywano przypisu podatku przed dniem dostarczenia decyzji w sprawie podatku od nieruchomości. Naruszono tym § 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r. sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 208, poz. 1375), zgodnie z którym przypisu podatku na karcie kontowej należy dokonywać na podstawie doręczonej stronie decyzji w związku z art. 212, art. 21 § 1 pkt 2, art. 133 § 1 Ordynacji podatkowej. Zgodnie z art. 21 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacji podatkowej (Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm., Dz.U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.), zobowiązanie podatkowe powstaje z dniem doręczenia decyzji organu podatkowego, ustalającej wysokość tego zobowiązania.*

*Powyższe dotyczyło:*

- *podatnika o nr karty kontowej 11/323, któremu przypisu podatku na karcie kontowej dokonano:*
  - *na rok 2016 w dniu 4 lutego 2016 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 4 lutego 2016 r., dostarczonej podatnikowi w dniu 26 lutego 2016 r.,*
  - *na rok 2015 w dniu 21 stycznia 2015 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 21 stycznia 2015 r., dostarczonej podatnikowi w dniu 3 lutego 2015 r.,*
  - *na rok 2014 w dniu 19 lutego 2014 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 19 lutego 2014 r., dostarczonej podatnikowi w dniu 28 lutego 2014 r.,*

- na rok 2013 w dniu 29 stycznia 2013 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 29 stycznia 2013 r., dostarczonej podatnikowi w dniu 1 lutego 2013 r.,
  - na rok 2012 w dniu 16 lutego 2012 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 16 lutego 2012 r., dostarczonej podatnikowi w dniu 21 lutego 2012 r.
- podatnika o nr karty kontowej 31/127, któremu przypisu podatku na karcie kontowej dokonano:
- na rok 2016 w dniu 4 czerwca 2016 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 4 lutego 2016 r., dostarczonej podatnikowi w dniu 26 lutego 2016 r.,
  - na rok 2015 w dniu 22 stycznia 2015 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 22 stycznia 2015 r., odebranej przez podatnika w dniu 3 lutego 2015 r.,
  - na rok 2014 w dniu 19 lutego 2014 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 19 lutego 2014 r., odebranej przez podatnika w dniu 28 lutego 2014 r.,
  - na rok 2013 w dniu 29 stycznia 2013 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 29 stycznia 2013 r., odebranej przez podatnika w dniu 1 lutego 2013 r.,
  - na rok 2012 w dniu 16 lutego 2015 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 16 lutego 2015 r., odebranej przez podatnika w dniu 21.02.2012 r.,
- podatnika o nr karty kontowej 31/81, któremu przypisu podatku na karcie kontowej dokonano:
- na rok 2016 w dniu 4 lutego 2016 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 4 lutego 2016 r., odebranej przez podatnika w dniu 16 lutego 2016 r.,
  - na rok 2015 w dniu 22 stycznia 2015 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 22 stycznia 2015 r., odebranej przez podatnika w dniu 3 lutego 2015 r.,
  - na rok 2013 w dniu 29 stycznia 2013 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 29 stycznia 2013 r., odebranej przez podatnika w dniu 1 lutego 2013 r.,
  - na rok 2012 w dniu 16 lutego 2012 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 16 lutego 2012 r., odebranej przez podatnika w dniu 21 lutego 2012 r.
- podatnika o nr karty kontowej 27/78, któremu przypisu podatku na karcie kontowej dokonano:
- na rok 2016 w dniu 4 lutego 2016 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 4 lutego 2016 r., odebranej przez podatnika w dniu 14 lutego 2016 r.,
  - na rok 2015 w dniu 22 stycznia 2015 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 22 stycznia 2015 r., odebranej przez podatnika w dniu 3 lutego 2015 r.,
  - na rok 2014 w dniu 19 lutego 2014 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 20 lutego 2014 r., dostarczonej podatnikowi w dniu 20 lutego 2014 r.,
  - na rok 2013 w dniu 30 stycznia 2013 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 30 stycznia 2013 r., odebranej przez podatnika w dniu 4 lutego 2013 r. (decyzja pierwotna),
  - na rok 2012 w dniu 16 lutego 2012 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 16 lutego 2012 r., odebranej przez podatnika w dniu 21 lutego 2012 r.
- podatnika o nr karty kontowej 31/188, któremu przypisu podatku na karcie kontowej dokonano:
- na rok 2016 w dniu 4 lutego 2016 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 4 lutego 2016 r., odebranej przez podatnika w dniu 26 lutego 2016 r.,
  - na rok 2015 w dniu 22 stycznia 2015 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 22 stycznia 2015 r., odebranej przez podatnika w dniu 3 lutego 2015 r.,
  - na rok 2014 w dniu 19 lutego 2014 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 19 lutego 2014 r. odebranej przez podatnika w dniu 28 lutego 2013 r. (decyzja pierwotna),

- na rok 2013 w dniu 29 stycznia 2013 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 29 stycznia 2013 r., odebranej przez podatnika w dniu 21 lutego 2013 r. ,
  - na rok 2012 w dniu 19 lipca 2012 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 16 lutego 2012 r., odebranej przez podatnika w dniu 21 lutego 2012 r.
- podatnika o nr karty kontowej 10/282, któremu przypisu podatku na karcie kontowej dokonano:
- na rok 2016 w dniu 4 lutego 2016 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 4 lutego 2016 r., odebranej przez podatnika w dniu 25 lutego 2016 r.,
  - na rok 2015 w dniu 22 stycznia 2015 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 22 stycznia 2015 r., odebranej przez podatnika w dniu 18 lutego 2015 r.,
  - na rok 2014 w dniu 19 lutego 2014 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 19 lutego 2014 r. odebranej przez podatnika w dniu 24 lutego 2014 r.,
  - na rok 2013 w dniu 25 stycznia 2013 r. na podstawie decyzji podatkowej z dnia 25 stycznia 2013 r., odebranej przez podatnika w dniu 4 lutego 2013 r.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników Urzędu Gminy Wielowieś, program podatkowy dostarczany przez firmę REKORD Systemy Informatyczne Sp. z o.o. dokonuje automatycznie przypisu należności z tytułu podatku od nieruchomości z chwilą wygenerowania decyzji podatkowej.

Zadania w zakresie dokonywania przypisów należności podatkowych należały do pracowników Referatu Finansów. Nadzór w tym zakresie sprawowała do dnia 20 marca 2016 r. p. Maria Domagała – były Skarbnik Gminy Wielowieś, natomiast od dnia 1 czerwca 2016 r. p. Martyna Perepetycja – Skarbnik Gminy Wielowieś.

#### **Wniosek nr 7**

Zapewnić prawidłowe dokonywanie przypisu podatków, zgodnie z wymogami § 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r. sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 208, poz. 1375), mając na uwadze art. 212, art. 21, art. 133 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r., poz. 613 z późn. zm.).

- Do dnia 4 października 2016 r. zaniechano przeprowadzenia czynności sprawdzających, mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności wykazanych przez podatników danych o posiadanych nieruchomościach. Organ podatkowy nie skorzystał również z możliwości wezwania podatników do udzielenia wyjaśnień w związku z weryfikacją deklaracji, wskazując przyczyny poddania w wątpliwość rzetelność danych w nich zawartych.

Powyższe niezgodne było z art. 272 pkt 3 i art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm. oraz Dz.U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.). W myśl art. 272 pkt 3 ww. ustawy, organy podatkowe pierwszej instancji dokonują czynności sprawdzających mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Zgodnie natomiast z art. 274a § 2 ww. ustawy, w razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji, organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej wykazanych.

Powyższe dotyczyło:

- podatnika o nr ewidencyjnym 1/36 (Szpital) prowadzącego działalność gospodarczą

w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych, który w złożonych deklaracjach na lata 2012 - 2016 wykazał do opodatkowania powierzchnię budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych (1.247 m<sup>2</sup>) oraz grunty pozostałe (7.400 m<sup>2</sup>). Przedmiot opodatkowania zadeklarowany przez podatnika związany z prowadzoną działalnością gospodarczą obejmował wyłącznie budynki związane z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Organ podatkowy w czasie czynności kontrolnych wszczął postępowanie podatkowe w celu ustalenia zobowiązania podatkowego za lata 2012 - 2016.

- podatnika o nr ewidencyjnym 1/18 (osoba prawna) prowadzącego działalność gospodarczą, który w kolejno składanych deklaracjach na podatek od nieruchomości w latach 2014 - 2016 wykazywał różne dane dotyczące przedmiotów opodatkowania w zakresie budowli. Podatnik wykazał do opodatkowania m.in. budowle o wartości:

- w deklaracji na rok 2014 – 22.315.346,00 zł,

- w deklaracji na rok 2015 – 22.331.136,00 zł,

- w deklaracji na rok 2016 – 22.205.989,00 zł.

Organ podatkowy dopiero w czasie czynności kontrolnych wszczął postępowanie wyjaśniające w powyższym zakresie.

- podatnika o nr ewidencyjnym 1/14 (osoba prawna) prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych, który w złożonych deklaracjach na lata 2012 - 2016 wykazał do opodatkowania tylko powierzchnię budynków związanych z prowadzeniem ww. działalności gospodarczej w ilości 520 m<sup>2</sup>. Przedmiot opodatkowania zadeklarowany przez podatnika związany z prowadzoną działalnością gospodarczą obejmował wyłącznie budynki związane z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.

Dopiero w trakcie kontroli organ podatkowy zweryfikował dane wykazane w deklaracjach przez podatnika, i ustalił: grunty pod nieruchomościami zajęte na prowadzenie m.in. działalności gospodarczej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych wykazywane są w deklaracjach przez Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Gminy Wielowieś z siedzibą w Sierotach i opodatkowane stawką dotyczącą gruntów pozostałych. (Podatnik ten był najemcą lokali użytkowych na podstawie umów z dnia 1 września 2003 r., a następnie z dnia 12 października 2007 r. zawartych z ww. zakładem budżetowym).

W trakcie kontroli, w dniu 4 października 2014 r. organ podatkowy wszczął postępowanie wyjaśniające w zakresie prawidłowości opodatkowania ww. gruntów zajętych pod budynkami zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej.

- W 2014 r. organ podatkowy nie przeprowadził czynności sprawdzających w zakresie prawidłowości złożonych przez Ochotnicze Straże Pożarne z terenu Gminy Wielowieś deklaracji na podatek od nieruchomości, mając na uwadze art. 272 pkt 3, art. 274 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.). Zgodnie z ww. przepisami, organy podatkowe pierwszej instancji dokonują czynności sprawdzających mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. W myśl natomiast art. 274 § 1 pkt 1 i 2, w brzmieniu do 31 grudnia 2015 r., w razie stwierdzenia, że deklaracja zawiera błędy rachunkowe lub inne oczywiste omyłki bądź że wypełniono ją niezgodnie z ustalonymi wymaganiami, organ podatkowy w zależności od charakteru i zakresu uchybień koryguje deklarację, dokonując

stosownych poprawek lub uzupełnień, jeżeli zmiana wysokości zobowiązania podatkowego, w wyniku tej korekty nie przekracza kwoty 1.000 zł, zwraca się do składającego deklarację o jej skorygowanie oraz złożenie niezbędnych wyjaśnień, wskazując przyczyny, z powodu których informacje zawarte w deklaracji podaje się w wątpliwość. Na deklaracjach organ podatkowy nie zamieścił adnotacji potwierdzającej dokonanie czynności sprawdzających.

Powyższe dotyczyło deklaracji na podatek od nieruchomości złożonych w 2014 r. przez Ochotniczą Straż Pożarną w Błężowicach, Ochotniczą Straż Pożarną w Dąbrówce, Ochotniczą Straż Pożarną w Wielowisi i Ochotniczą Straż Pożarną w Świbiu, korzystających w 2014 r. ze zwolnienia w podatku od nieruchomości na podstawie uchwały Rady Gminy Nr XXVIII/288/2013 z dnia 14 listopada 2013 r., którzy błędnie wykazali w deklaracjach stawki podatkowe od powierzchni budynków będących w posiadaniu ww. jednostek. Skutki zwolnień w podatku od nieruchomości prawidłowo obliczono i wykazano w sprawozdaniach za 2014 r.

W trakcie kontroli, w dniu 5 października 2016 r. wezwano ww. podatników do złożenia korekt deklaracji za 2014 r., a w dniu 7 października 2016 r. ww. Ochotnicze Straże Pożarne z terenu Gminy Wielowieś złożyły poprawnie wypełnione korekty deklaracji na podatek od nieruchomości dotyczące 2014 r., na których organ podatkowy dokonał adnotacji o ich sprawdzeniu.

Zadania w zakresie weryfikacji składanych przez podatników deklaracji na podatek od nieruchomości należały do Inspektora ds. wymiaru podatków lokalnych. Nadzór w tym zakresie sprawowała do dnia 20 marca 2016 r. p. Maria Domagała – były Skarbnik Gminy Wielowieś, a od dnia 1 czerwca 2016 r. p. Martyna Perepetycja – Skarbnik Gminy Wielowieś.

#### **Wniosek nr 8**

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Finansów w zakresie prawidłowego dokonywania czynności sprawdzających składanych deklaracji podatkowych, zgodnie z art. 272 pkt 3, art. 274a, § 274 § 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.), mając na uwadze wymogi ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 716 z późn. zm.) oraz art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1870).

#### **W zakresie dotacji dla podmiotów spoza sektora finansów publicznych:**

- W 2016 r. uznano za prawidłowo rozliczoną dotację udzieloną na wsparcie realizacji w 2015 r. zadania publicznego w zakresie kultury fizycznej i sportu dla Ludowego Klubu Sportowego „Zryw” Radonia, pomimo że ze sprawozdania z realizacji tego zadania wynika, że koszty określone jako „startowe w rozgrywkach piłki nożnej” sfinansowano ze środków dotacji w wysokości wyższej od planowanych w kosztorysie ofertowym z uwzględnieniem określonej w umowie opcji przekroczenia kosztów o określony procent (limit).

Zgodnie z kosztorysem ofertowym przewidziano do poniesienia ze środków dotacji koszty określone jako „startowe w rozgrywkach piłki nożnej” w wysokości 800,00 zł. Zgodnie z postanowieniami § 10 pkt 3 umowy Nr 4/2015 z dnia 15 stycznia 2015 r. o wsparcie realizacji zadania, jeżeli dany koszt finansowany z dotacji wykazany w sprawozdaniu z realizacji zadania publicznego nie jest równy z kosztem określonym w odpowiedniej

pozycji kosztorysu, to uznaje się go za zgodny z kosztorysem wtedy, gdy nie nastąpiło jego zwiększenie o więcej niż 30%. Przekroczenie tego limitu uważa się za pobranie dotacji w nadmiernej wysokości – zgodnie z postanowieniami § 10 pkt 5 ww. umowy.

Zatem powyższe koszty mogły zostać sfinansowane ze środków dotacji maksymalnie do kwoty 1.040,00 zł, natomiast ze sprawozdania wynika, że ze środków dotacji pokryto koszty „startowego” w wysokości 1.145,00 zł, czym przekroczono ustalony limit o 105,00 zł.

Powyższe było niezgodne z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118 z późn. zm.), zgodnie z którym organizacje pozarządowe przyjmując zlecenie realizacji zadania publicznego zobowiązują się do wykonania zadania publicznego w zakresie i na zasadach określonych w umowie odpowiednio o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego w związku z postanowieniami § 1 umowy Nr 4/2015 z dnia 15 stycznia 2015 r. o wsparcie realizacji zadania publicznego w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu zawartej z Ludowym Klubem Sportowym „Zryw” Radonia Stosownie do postanowień § 1 ww. umów, zleceniodawca zleca zleceniobiorcy realizację zadania publicznego określonego szczegółowo w ofercie złożonej przez zleceniobiorcę stanowiącej załącznik nr 1 do umowy, a zleceniobiorca zobowiązuje się wykonać zadanie w zakresie i na warunkach określonych w niniejszej umowie.

Ponadto, stosownie do art. 252 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.), dotacje udzielone z budżetu jednostki samorządu terytorialnego pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości podlegają zwrotowi do budżetu wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia okoliczności, o których mowa w pkt 1 lub pkt 2. Dotacjami pobranymi w nadmiernej wysokości są, zgodnie z art. 252 ust. 3 ww. ustawy, dotacje otrzymane z budżetu jednostki samorządu terytorialnego w wysokości wyższej niż określona w umowie lub wyższej niż niezbędna na dofinansowanie lub finansowanie dotowanego zadania.

Rozliczanie udzielonych dotacji dla klubów sportowych należało do Inspektora ds. Handlu i Ewidencji Ludności. Nadzór nad pracownikiem w tym zakresie sprawowała p. Ewa Dodak – Sekretarz Gminy Wielowieś.

#### **Wniosek nr 9**

Dokonać ponownego rozliczenia dotacji udzielonej dla Ludowego Klubu Sportowego „Zryw” z siedzibą w Radoni na podstawie umowy Nr 4/2015 z dnia 15 stycznia 2015 r. o wsparcie realizacji zadania publicznego w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowego wykorzystania dotacji, wyegzekwować jej zwrot do budżetu Gminy, mając na uwadze postanowienia ww. umów w związku z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 239 z późn. zm.) oraz art. 252 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870).

#### **W zakresie długu publicznego:**

- W 2013 r. Gmina Wielowieś udzieliła pożyczki w kwocie 218.343,00 zł dla Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Gminy Wielowieś z siedzibą w Sierotach, będącego jednostką organizacyjną Gminy Wielowieś na podstawie umowy

pożyczki z dnia 17 czerwca 2013 r., z przeznaczeniem na wyprzedzające finansowanie realizacji projektu pn. „Zakup samochodu asenizacyjnego” realizowanego w ramach programu PROW na lata 2007 - 2013. Pożyczka została zwrócona do budżetu w dniu 12 listopada 2013 r.

Powyższym naruszono art. 15 ust. 3, ust. 4 i ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 159, poz. 1240 z późn. zm.) regulujące sposób finansowania działalności samorządowego zakładu budżetowego z budżetu gminy.

Stosownie do ww. przepisów:

- samorządowy zakład budżetowy może otrzymywać z budżetu jednostki samorządu terytorialnego: dotacje przedmiotowe, dotacje celowe na zadania bieżące finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ww. ustawy, dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji,
- w zakresie określonym w odrębnych ustawach samorządowy zakład budżetowy może otrzymywać dotację podmiotową,
- nowo tworzonemu samorządowemu zakładowi budżetowemu może być przyznana jednorazowa dotacja z budżetu jednostki samorządu terytorialnego na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe.

Ponadto, na mocy art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594), brak było możliwości zawarcia skutecznej umowy cywilnoprawnej pomiędzy jednostką samorządu terytorialnego, a jej jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej. Stosownie do powyższego przepisu kierownicy jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej działają jednoosobowo na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez wójta.

Umowa pożyczki z dnia 17 czerwca 2013 r. została zawarta przez p. Gintera Skowronka – Wójta Gminy Wielowieś.

- W dniu 12 grudnia 2012 r. zawarto umowę pożyczki Nr 225/2012/83/OA/oe/P z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach o pożyczkę z przeznaczeniem na dofinansowanie zadania: Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Wielowśi na kwotę 125.406,00 zł, bez wcześniejszego uzyskania opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach o możliwości jej spłaty. Pozytywną opinię o możliwości spłaty tej pożyczki Kolegium Regionalnej Izby w Katowicach wyraziło uchwałą Nr 4100/III/32/2013 z dnia 23 stycznia 2013 r.

Powyższe było niezgodne z art. 91 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), zgodnie z którym w przypadku ubiegania się przez jednostkę samorządu terytorialnego o udzielenie kredytu lub pożyczki, a także w przypadku zamiaru emisji przez jednostkę samorządu terytorialnego papierów wartościowych, zarząd tej jednostki jest obowiązany uzyskać opinię regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki lub wykupu papierów wartościowych.

Umowa pożyczki z dnia 12 grudnia 2012 r. została zawarta przez p. Gintera Skowronka – Wójta Gminy Wielowieś, przy kontrasygnacie dokonanej przez p. Marię Domagałę – byłego Skarbnika Gminy Wielowieś.

#### **Wniosek nr 10**

Zaciągać zobowiązania wynikające z umów pożyczek po uzyskaniu pozytywnej opinii regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty kredytu, stosownie do



art. 91 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870).

- *W 2014 r. nieterminowo uregulowano jedną ratę kredytu zaciągniętego umową Nr 854/2012/00000368/00 zawartą z ING Bank Śląski S.A. z siedzibą w Katowicach z dnia 1 października 2012 r. o kredyt na kwotę 600.000,00 zł. Zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu, stanowiącym załącznik do umowy, termin spłaty 8 raty kredytu w kwocie 30.000,00 zł ustalono do dnia 30 września 2014 r., natomiast spłata tej raty nastąpiła w dniu 9 października 2014 r. W związku z nieterminową spłatą raty kredytu Bank naliczył dodatkowe (karne) odsetki w kwocie 128,45 zł, które uregulowano 21 października 2014 r. i 27 października 2014 r.*

*Powyższym naruszono art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.), zgodnie z którym wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.*

*Osobą odpowiedzialną za wykonywanie dyspozycji środkami pieniężnymi była p. Maria Domagała – były Skarbnik Gminy Wielowieś.*

#### **Wniosek nr 11**

Wzmocnić działania w zakresie zapewnienia terminowego regulowania obciążających Gminę zobowiązań z tytułu kredytów w celu niedopuszczenia do zapłaty odsetek, stosownie do art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 tej ustawy.

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 561), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, w **terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń w **zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4** ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, w **terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego

PREZES  
Regionalnej Izby Obrachunkowej  
w Katowicach

*Danier Kołodziej*

